

стандартів і порушень принципів законності, ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів». Аудит є соціальним феноменом, що має практичне значення. Його виникнення зумовлене необхідністю індивідів чи окремих груп отримувати або підтверджувати інформацію про діяльність, яка лежить в площині їх професійних чи адміністративних інтересів. Функція аудиту повинна розглядатися як функція суспільного контролю, що забезпечує механізм моніторингу за діяльністю і реалізацію принципу підзвітності.

Список використаних джерел

1. Мазаракі А. А., Волосович С. В. Домінанти інституційної модернізації фінансової системи України. – Вісн. КНТЕУ. 2016 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vknteu_2016_1_2
2. Обушна Н.І. Публічний аудит як модернізаційний механізм державного управління в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.e-ratr.academy.gov.ua/2015_1/8.pdf

УДК 340

Жук Н.А., к.ю.н., доцент, старший науковий співробітник
НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування НАПрН України
(м. Харків, Україна)
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ЩОДО ДЕЯКИХ ЗАКОНОМІРНОСТЕЙ І ФАКТОРІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ У СВІТЛІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ (ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ)

Проблема виявлення закономірностей у процесі виникнення, розвитку та функціонування будь-якого соціально значущого, зокрема, політико-правового, явища має особливе значення для будь-якої правової та політичної науки. Методологічне значення закономірностей, як об'єктивних, постійних і необхідних взаємозв'язків між предметами, явищами або процесами, що впливають з їх внутрішньої природи, сутності тощо [1] для пізнання суті будь-яких феноменів і процесів важко переоцінити, адже саме вони дозволяють встановити та зрозуміти причинно-наслідкові зв'язки між будь-якими явищами різного роду. В нашому випадку – між вступом країни до Європейського Союзу, як юридичним фактом, який спричиняє чимало юридично- та соціально-значущих наслідків практично у всіх сферах життєдіяльності суспільства, та цими наслідками.

В теорії держави і права прийнято виділяти декілька видів закономірностей: найбільш загальні (універсальні), які, з огляду на предмет дослідження, притаманні усім без винятку країнам, що стали часткою ЄС; загальні (для великих груп явищ), тобто ті, які притаманні країнам певної групи (наприклад, країнам «європейської шістки» - засновникам Європейської спільноти з вугілля та сталі у 1952 році (з 1993 року – власно Європейський Союз), або постсоціалістичним країнам, пострадянським країнам тощо); і, нарешті, специфічні закономірності, тобто ті, які є характерними для дуже вузького кола країн (наприклад, для країн певної хвилі розширення ЄС, тобто тих, що формально мали однакові передумови соціально-економічного розвитку) або навіть для однієї країни (зокрема, Польщі, яка за більшістю показників помітно виділяється як з-поміж дев'яти інших країн так званого «п'ятого розширення» ЄС у 2004 році, так і від інших постсоціалістичних країн, що вступили до ЄС в інші періоди). При цьому і найбільш загальні, і загальні, і специфічні закономірності можна вирізнити за характером притаманних ним наслідкам – позитивного або ж негативного змісту.

Природно, що ЄС представляє собою надзвичайно складне утворення, для якого

одним із пріоритетів проголошено розв'язання проблеми збалансованого розвитку її країн-членів. У контексті цього в ЄС запроваджено відповідні стратегії конвергенції (свого часу стратегії зростання «Європа 2020», нині - «Європа-2030» [2], та стратегії сталого розвитку для кожної з країн тощо, що має сприяти реалізації принципу «єдності у різноманітності».

До основних критеріїв оцінки соціально-економічного розвитку країни-членів ЄС здебільшого відносять обсяг ВВП країни та темпи його зростання; ВВП на душу населення; інвестиційну привабливість країни; інфляцію; торгівлю; критерій інноваційного потенціалу (згідно класифікації Summary Inovation Index) тощо. Отже, спираючись на ці критерії, можна виділити найбільш загальні закономірності соціально-економічного розвитку як позитивного, так і негативного спрямування. Серед таких закономірностей позитивного змісту: на перших етапах – стрімке економічне зростання (у тому числі, в частині річного ВВП) і його стабілізація; посилення внутрішнього споживчого попиту (у тому числі, за рахунок банківських кредитів, доступних на пільгових умовах); збільшення кількості працездатних іммігрантів (підкреслимо, що цей аспект розглядається виключно у контексті внутрішньоєвропейської міграції).

В числі політико-правових факторів, що сприяли цим позитивним змінам – насамперед, законодавче стимулювання у відповідних сферах - інвестицій, зайнятості тощо (зокрема, в сфері інвестицій - прийняття закону про заохочення інвестицій, яким визначалися чіткі умови надання преференцій інвесторам та пріоритетні райони та галузі для прямого інвестування (таке мало місце, наприклад, у Чехії в 2000 році)) та налагодження на міжнародному та внутрідержавному рівнях співпраці між міністерствами та комерційними агенціями, які надавали консультаційну та політичну підтримку інвесторам. В числі факторів економічного характеру - відкриття європейського ринку збуту та, відповідно, активізація підприємницької активності у певних сферах експортно-орієнтованої діяльності.

Серед закономірностей негативного змісту на себе звертають увагу ліквідація в нових країнах-членах власної промисловості і перетворення їх економік на ринки збуту задля «старих» економік ЄС (внаслідок формування єдиного ринку і зникнення митних бар'єрів, що супроводжувалося скасуванням інституцій державних монополій (у тому числі, природних), ліцензій, концесій та державних субсидій, переходом до вільного ціноутворення і забезпеченням незалежності національних банків (центробанків) від національних урядів); інтенсифікації еміграції в більш економічно привабливі країни ЄС і зменшення частки власного працездатного населення (15-45 років) в країні. Як наслідок – переважання на ринках цих країн імпортованих товарів, значне збільшення зовнішнього боргу країни, зростання рівня безробіття, скорочення іноземних інвестицій, високий рівень корумпованості влади тощо (яскравим прикладом такого є соціально-економічний занепад Греції після євроінтеграції [4], що загалом викликає сумніви в здатності ЄС запобігти внутрішньому дисбалансу й забезпечити ефективний розвиток його країн-учасниць.

Окремої уваги заслуговують специфічні закономірності з досліджуваного питання, тобто ті, які притаманні окремим країнам, що приєдналися до ЄС. Серед останніх особливе місце посідає Республіка Польща, яка сьогодні за правом вважається найуспішнішим прикладом євроінтеграції [5]. Ключовим фактором, який здійснив особливий вплив на структурні зміни та обумовив специфіку соціально-економічного розвитку Польщі після євроінтеграції можна вважати фактор внесків Європейських Структурних та Інвестиційних Фондів (у тому числі, Європейського фонду регіонального розвитку, Європейського соціального фонду, Фонду Гуртування, Європейського сільськогосподарського фонду для розвитку сільських регіонів, Європейського морського і фонду рибного господарства тощо), які фінансують заходи щодо вирівнювання регіональних диспропорцій серед країн-членів ЄС. Саме Польща стала найбільшим реципієнтом цих фондів, тобто країною, яка отримувала найбільше фінансування із них, у тому числі, на розвиток інфраструктури соціальної сфери і науки, транспорту та енергетики, на створення нових підприємств, підтримку людського потенціалу тощо [6; 7], що дало змогу підготувати їй ґрунт для подальшої реалізації і державних інвестиційних проєктів. Не менш важливим фактором стала безпрецедентна

міграція до Польщі українців (до цієї країни, за оцінками Bloomberg, лише впродовж 2015-2016 року прибули і залишилися 1,3 мільйона українців [8], і ще понад 2 мільйона українців – з весни 2022 року), що цілком здатне сповільнити старіння нації, забезпечити стабілізацію економіки Польщі (за рахунок стримання зростання заробітних плат та зміцнення Центробанком Польщі реальних відсоткових ставок на рівні 1,5%) та стати запорукою збереження економічного зростання в цій країні на подальші десятиріччя. Отже, в цьому випадку ми маємо ідеальне поєднання двох ключових ресурсів – фінансових і людських, що в сполученні з іншими сприятливими факторами й забезпечили Польщі соціально-економічне процвітання в умовах євроінтеграції.

Список використаних джерел

1. В.Свириденко. Закономірності (закони) динамічні та статистичні // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. — 742 с.
2. Е-журнал ЄС, 20.03.2021. URL: <https://eufordigital.eu/uk/europes-digital-decade-setting-the-course-towards-a-digitally-empowered-europe-by-2030/>
3. Аракелян Д. В. Особливості вступу країн Балтії в ЄС / Д. В. Аракелян // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – № 65. – Ч. І. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2006. – С. 83–90.
4. Стрілець Н.В. Аналіз соціально-економічних показників в республіці Греція в період кризового становища. URL: <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/10.pdf>
5. Конвергенція економічних моделей Польщі та України: монографія / [Д. Лук'яненко, В. Чужиков та ін.]. – К.: КНЕУ, 2010. – 710 с.
6. European structural and investment funds. URL: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/PL>
7. 2017 European Semester: Country Report – Poland. URL: https://ec.europa.eu/info/publications/2017-european-semester-country-reports_en
8. Українці зупинили "старіння" Польщі і врятували її економіку. URL: <http://apostrophe.ua/ua/news/society/2017-03-07/ukraincy-ostanovili-stareniepolshi-i-spasli-eekonomiku--bloomberg/89144>

УДК 330

Ісіченко А.К., студентка

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ІНОВАЦІЙНЕ ЛІДЕРСТВО В УМОВАХ КРИЗИ ОРГАНІЗАЦІЇ

Дослідження феномену лідерства є однією з провідних тем в галузі управління. За останні чотири десятиліття можна виокремити біля 17-ти основних теорій з лідерства, наприклад Situational leadership theory, Great man theory та інші[1] Навіть попри те, що жодна з даних теорій фактично не описує лідерство в цілому, саме їх поєднання дає змогу зрозуміти суть даного поняття. Проте в більшості випадків вчені розглядають лідерство за сталих умов, коли головним завданням лідера є мотивація членів колективу, налагодження робочого процесу, розробка стратегій для збільшення прибутків тощо. Однак напевно немає ситуації, де б лідерство було більш важливим, ніж в умовах кризи. Колись Пітер Друк сказав: «Management is doing things right; leadership is doing the right things». Цитата відомого менеджера демонструє різницю між лідером та керівником. Існує теза, що ідеальний лідер завжди є хорошим менеджером, і навпаки лише справжні лідери можуть стати відомими управлінцями. Проте це не так, оскільки робота керівників полягає в досягненні цілей шляхом делегування повноважень між підлеглими. Своєю чергою лідери головною задачею вбачають саме мотивацію підлеглих до роботи, вони зосереджуються на розвитку членів